

Hyvinvointia kotieläintiloille

-Uusimpia tuloksia EU-hankkeista

Perjantaina 27.1.2023 klo 10-12

Paikka: Sarkamessut, Seinäjoki
Arena, seminaaritila 140 A

Luonnonvarakeskusesitteleseminaarissauusimpien Etelä-Pohjanmaalla toteutettujen tutkimushankkeiden tuloksia. Seminaarissakeskitytään eläinten hyvinvointiriskien hallintaan, mittaamiseen, teknologiaan, taloudellisiin kysymyksiin ja lisäarvonsaamiseen markkinoilta.

LISÄTIETOJA

Prof. Jarkko Niemi
Jarkko.niemi@luke.fi
Puh 029 532 6392

OHJELMA

- 10.00 **TILAISUUDEN AVAUS –YHTEINEN HYVINVOINTI**
Satu Raussi, Eläinten hyvinvointikeskus, Luke
- 10.15 **PALORISKIEN HALLINTA KOTIELÄINTILALLA**
Kim Kaustell, Luke
- 10.35 **ELÄINTEN HYVINVOINNIN ARVIOINTI ANTURITEKNOLOGIAN AVULLA –KUSTANNUKSET JA HYÖDYT**
Anna Stygar, Luke
- 10.55 **ELÄINTEN HYVINVOINNIN PARANTAMISEN HAASTEET, MAHDOLLISUUDET JA KUSTANNUKSET LUOMU SIKAJA-SIIPIKARJATILOILLA**
Jarkko Niemi, Luke
- 11.15 **MIKROBIT JA NIIDEN ROOLI NAUTAKARJAN TERVEYDEN EDISTÄMISESSÄ JA ILMASTOVAIKUTUSTEN HILLITSEMISESSÄ**
Terhi Latvala, Luke
- 11.35 **LAATUMERKINNÖILLÄ LISÄARVOA ELÄINTEN HYVINVOINNISTA**
Jarkko Niemi, Luke

PÄÄTÖSSANAT

Satu Raussi, Eläinten hyvinvointikeskus, Luke

Eläinten hyvinvoinnin parantamisen haasteet, mahdollisuudet ja kustannukset **luomu** sika- ja siipikarjatililla

Jarkko Niemi & Minna Väre, Luonnonvarakeskus

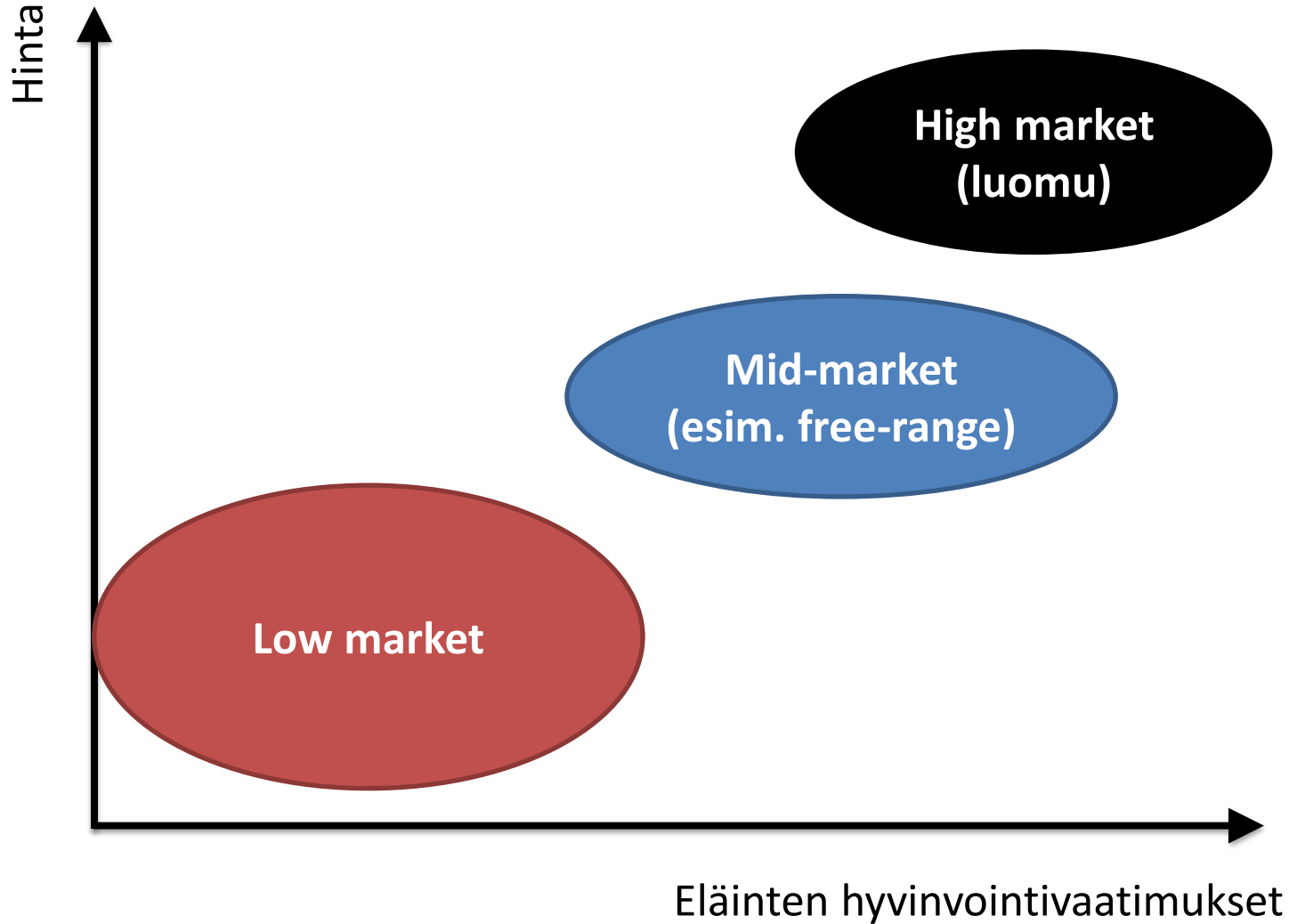
Työryhmä: Jarkko Niemi, Minna Väre, Katja Lähtinen, Katriina Heinola, Jarmo Mikkola, Luke; Tricia Parrott, HAU; Laura Van Vooren, BioForum; Saskia Kliphuis, UU; Anna Zuliani, VSF; Raffaella Ponzio, SlowFood; Laura Warin, ITAVI; Sophie Herremans, CRAW; Lisa Baldinger, TI-BW; Monica Coletta, Martina Re, AIAB; Christine Roguet, IFIP; Marina Spinu, USAMV; Ninfa Rangel Pedersen, FEXP; Claire Bonnefous, Anne Collin, INRAE;

Sarka-messut, Seinäjoki, 27.1.2023

PPILOW –hankkeen tavoitteena on luoda yhdessä toimijoiden kanssa ratkaisuja, joilla voidaan parantaa sikojen ja siipikarjan hyvinvointia luomutuotannossa ja ulkokasvatuksessa

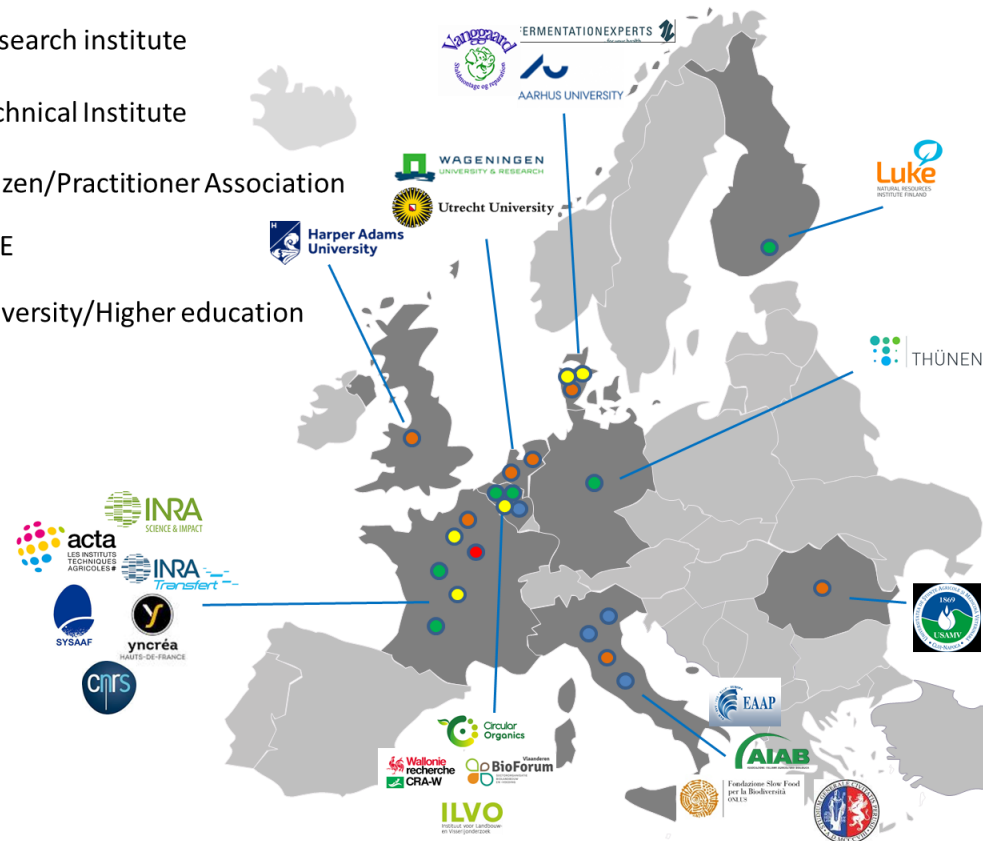

- Luomu tuotantomuotona tunnetaan hyvin ja paremmin, kuin muut ns. vaihtoehtoiset tuotantotavat
- Vaikka luomua ja ulkokasvatusta pidetään usein eläinten näkökulmasta hyvänä tuotantotapana, on niissäkin eläinten hyvinvoinnin kannalta parannuksia vaativia tekijöitä
- Myös luomu-tuotannossa on erilaisia toimintatapoja (etenkin EU-tasolla)
  - Miten eläinten hyvinvointia voitaisiin parantaa?
  - Mitä tuottajat ajattelevat erilaisista toimenpiteistä?
  - Mitä hyötyjä ja haittoja eri toimenpiteistä on?
  - Mitä toimenpiteitä tuotantoketjun toimijat pitävät käyttökelpoisina?
  - Millaisia esteitä ja mahdollistajia erilaisten toimenpiteiden käytölle on?

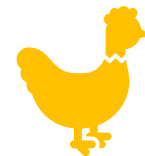
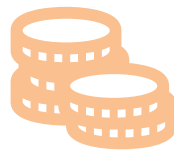
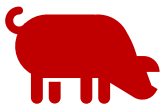
Kyselyt kuluttajille/kansalaisille
(N=3601) ja tarjontaketjun
toimijoille (N= 250)

- Yhdeksän maata →
- Kysymykset laadittiin systemaattisen kirjallisuusselvityksen, 26 fokusryhmäkeskustelun ja asiantuntijatiedon pohjalta
- Eettinen arviointi
- Kääntäminen eri kielille ↔
kääntäminen takaisin englanniksi
- Tilastollinen analyysi

- Research institute
- Technical Institute
- Citizen/Practitioner Association
- SME
- University/Higher education

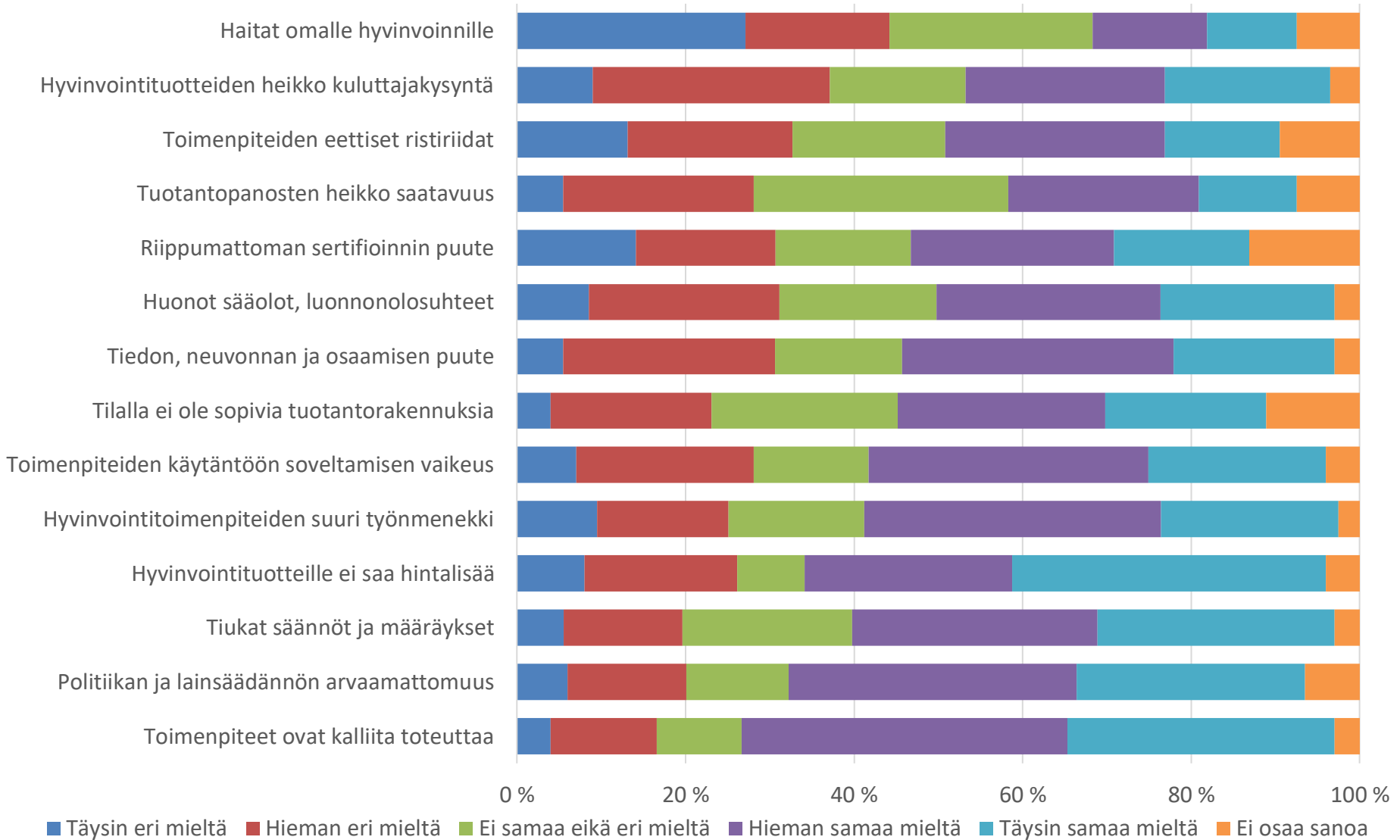

Tuotantoketjun toimijoiden näkemyksiä eläinten hyvinvoinnin kehittämisestä

Mitkä tekijät ovat esteenä eläinten hyvinvoinnin parantamiselle?

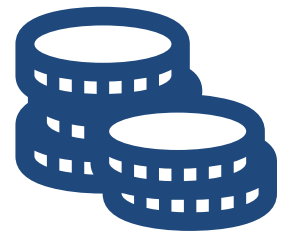
Mitkä tekijät ovat esteenä eläinten hyvinvoinnin parantamiselle?

- **Yleiset tekijät**

- Lisähinnan puute
- Sääntöjen ja määräysten arvaamattomuus
- Tiukat säännöt ja määräykset

- **Tilakohtaiset tekijät**

- Toimenpiteiden kustannukset
- Toimenpiteet vaikeita soveltaa käytäntöön
- Työnmenekin kasvu
- Tuotanto-olosuhteet
- Tiedon, neuvonnan ja osaamisen puute

... Suomessa

- **Muita maita useammin esteeksi koettiin:**

- Yleiset tekijät
  - Lisähinnan puute
  - Sääntöjen ja määräysten arvaamattomuus
  - Tiukat säännöt ja määräykset
  - **Sertifiointin puute**
  - **Tuotteiden heikko kysyntä**
- Tilakohtaiset tekijät
  - Toimenpiteiden kustannukset
  - Toimenpiteet vaikeita soveltaa käytäntöön
  - Työnmenekin kasvu
  - Tuotanto-olosuhteet
  - Tiedon, neuvonnan ja osaamisen puute

- **Muita maita useammin mahdollisuudeksi koettiin:**

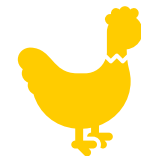
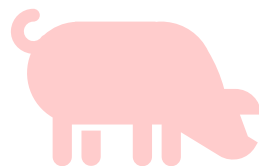
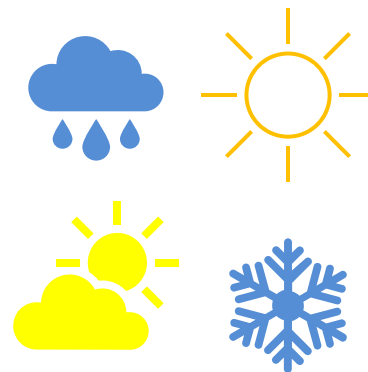
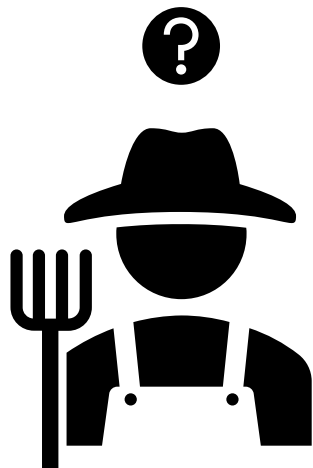
- **Eettiset hyödyt**
- **Hyödyt omalle hyvinvoinnille**

VASTAAVASTI:

- **Muita maita harvemmin mahdollisuudeksi koettiin:**

- **Sääntöjen ja määräysten ennakoitavuus**
- **Sääntöjen ja määräysten joustavuus**
- **Mahdollisuus sertifiointiin**

Miksi joitakin toimenpiteitä pidetään hyödyllisinä mutta silti käyttökelvottomina?

Miksi joitakin toimenpiteitä pidetään hyödyllisinä mutta käyttökelvottomina? (osuus vastaajista) - Kana ja broileri

Toiminto-olosuhteet ja ympäristö	Hyödyt		Käyttökelpoisuus	
	Munivat kanat	Broilerit	Munivat kanat	Broilerit
Orsien tai korotettujen tasojen tarjoaminen lintujen liikunnan lisäämiseksi				
Puut, pensaat ja muut luonnonelementit ja piilopaikat laitumella				
Laitumen hoito ja kierto laitumen kunnon ja tehokkaan käytön varmistamiseksi				
Lintujen päästäminen pellolle, jossa on puita, pensaita ja muita luonnonelementtejä				
Tuotanto-olosuhteet jotka sallivat eläinten toteuttaa luontaisia käyttäytymistarpeitaan				
Hiekkakylpyalueet				
Pesien tai pesintälaatikoiden tarjoaminen				
Lämpötilan, kosteuden ja ilmanlaadun parempi hallinta tuotantotiloissa				
Valon voimakkuuden ja keston hallinta				
Tuotantotilojen ja ulkoaitausten rakentaminen lintujen suojelemiseksi saaliseläimiltä				
Makuualustan laadun parantaminen eläinten terveyden, hygienian ja mukavuuden edistämiseksi				
Lintujen enimmäismäärän rajoittaminen parvessa				
Elintilan lisääminen (tila per eläin)				
Siirrettävien rakennelmien tai liikuteltavien eläinsuojien käyttö laitumen käytön sekä ulkona kasvatettavien lintujen hyvinvoinnin ja terveyden parantamiseksi				
Lintujen pitäminen ulkona liikuteltavissa eläinsuojissa koko niiden eliniän ajan				

Selkeät hyödyt:

- Pääsy laitumelle
- Hyvät tuotanto-olosuhteet (mm. makuualusta)
- Lajinmukainen käyttäytyminen

Selkeät hyödyt mutta suuri osa vastaajista piti käyttökelvottomana:

- Elintilan lisääminen

Miksi joitakin toimenpiteitä pidetään hyödyllisinä mutta käyttökelvottomina? (osuus vastaajista) - Kana ja broileri

Hoitotoimenpiteet	Hyödyt		Käyttökelpoisuus	
	Munivat kanat	Broilerit	Munivat kanat	Broilerit
Ravitsemuksen säätäminen eläinten terveyden, hyvinvoinnin ja kasvun varmistamiseksi				
Rokotteiden käyttö sairauksien ehkäisemiseksi				
Loistorjuntalääkkeiden käyttö sairauksien ehkäisemiseksi				
Luonnollista käyttäytymistä tukeva ruokinta (esim. nokittavat jyvät)				
Lintujen nokkien jättäminen ty pistämättä höyhenpeitteen nokkimisen välttämiseksi				
Päivän vanhojen kukonpoikien lopettamisen välttäminen käyttämällä kanarotuja joiden kukonpoikaset on mahdollista kasvattaa lihaksi				
Munien lajittelu ja vain naaraspuolisten munien hautominen päivän vanhojen kukonpoikien lopettamisen välttämiseksi				
Päivän vanhojen kukonpoikien lopettamisen välttäminen eri menetelmin				
Eläinlääkkeiden (myös antibioottien) käyttämättä jättäminen sairauden hoitoon				
Eläinten jalostaminen perimältään vastustuskykyisiksi				
Hidaskasvuisten lintujen kasvatustien hyvinvoinnin ja jalkaterveyden parantamiseksi				

Selkeät hyödyt ja käyttökelpoisuus:

- Lääkkeet ja rokotukset
- Ravitsemus ja virikkeet
- Hidaskasvuinen rotu (broileri)

Mielipiteitä jakoi:

- Lääkkeiden jättäminen käyttämättä
- Nokkien jättäminen ty pistämättä (kana vs. broileri)
- Kukonpoikien lopettamisen välttäminen eri menetelmin

Miksi joitakin toimenpiteitä pidetään hyödyllisinä mutta käyttökelvottomina? (osuus vastaajista) Sika

	SIKA	
Tuotanto-olosuhteet ja ympäristö	Hyödyt	Käyttökelpoinen
Puut, pensaat ja muut luonnonelementit ja piilopaikat laitumella		
Siirrettävien rakennelmien tai liikuteltävien eläinsuojien käyttö laitumen käytön sekä ulkona kasvatettavien sikojen hyvinvoinnin ja terveyden parantamiseksi		
Sikojen pitäminen koko ikänsä ulkona siirrettävissä eläinsuojissa		
Tuotantotilojen ja ulkoaitausten rakentaminen sikojen suojelemiseksi saaliseläimiltä		
Laitumen hoito ja kierto laitumen kunnon ja tehokkaan käytön varmistamiseksi		
Sikojen päästäminen ulkopihalle, jossa ne voivat tonkia ja kylpeä mudassa		
Enemmän mahdollisuuksia toteuttaa lajinomaista käyttäytymistä (mm. ravinnon etsiminen, pesänrakennus)		
Erityiskarsinoiden käyttö porsaiden elinvoimaisuuden ja terveyden takaamiseksi vapaaporsituksessa		
Vapaaporsitus häkkien sijaan		
Emakoiden pitäminen häkissä porsimisen ja imetyksen aikana porsaiden talleantumisen estämiseksi		
Elintilan lisääminen (tila per eläin)		

Selkeät hyödyt ja käyttökelpoisuus:

- Pääsy laitumelle
- Lisää elintilaa
- Lajinmukainen käyttäytyminen

Sekä hyötyjä että haittoja:

- Vapaaporsitus

Miksi joitakin toimenpiteitä pidetään hyödyllisinä mutta käyttökelvottomina? (osuus vastaajista) Sika

	SIKA	
	Hyödyt	Käyttökelpoinen
Hoitotoimenpiteet		
Lämpötilan, kosteuden ja ilmanlaadun parempi hallinta tuotantotiloissa		
Virikkeiden, kuten oljen, puulastujen tai lelujen, tarjoaminen		
Pesänrakennusmateriaalien ja sopivan karsinan tarjoaminen emakoille ennen niiden porsimista		
Ravitsemuksen säätäminen eläinten terveyden, hyvinvoinnin ja kasvun varmistamiseksi		
Eläinten jalostaminen perimältään vastustuskykyisiksi		
Rokotteiden käyttö sairauksien ehkäisemiseksi		
Loistorjuntalääkkeiden käyttö sairauksien ehkäisemiseksi		
Sikojen pitäminen samoissa ryhmissä		
Eläinlääkkeiden (myös antibioottien) käyttämättä jättäminen sikojen sairauden hoitoon		
Kipua aiheuttavat hoitotoimenpiteet		
Saparoiden jättäminen typistämättä		
Kipua aiheuttavien hoitotoimenpiteiden suorittaminen vain kivunlievityksen tai nukutuksen yhteydessä		
Karjuporsaiden kastroiminen käyttäen kivunlievitystä tai nukutusta		
Karjuporsaiden kasvattaminen ilman kastrointia		
Eläinlääkinnällisen tuotteen käyttö (kastroation sijasta), lihan epämiellyttävän tuoksun riskin vähentämiseksi		
Nenärenkaiden käyttö laitumen paremman kunnon säilyttämiseksi		

Selkeät hyödyt ja käyttökelpoisuus:

- Virikkeet, ruokinta, olosuhteet
- Lääkkeet ja rokotukset
- Häntien jättäminen typistämättä

Myös hyötyjä mutta enemmän haittoja ja käyttökelvoton:

- Ei kastroatiota
- Immunokastroatio (ei luvallinen luomussa)

Mielipiteitä jakoi:

- Eläinlääkkeiden jättäminen käyttämättä

Entä Suomessa?

- **Pääosin hyvin samanlainen näkemys kuin muiden maiden vastaajilla siitä, miten merkittäviä hyvinvointihyötyjä toimenpiteillä saadaan.**
- **Poikkeuksena:**
  - Lääkitys
    - Suomalaiset eivät pitäneet hyvänä että eläimiä ei lääkitä lainkaan
    - Lääkityksestä ei koettu olevan haittoja
  - Porsaiden kastraation vaihtoehtoista muita maita myönteisempi näkemys
  - Porsaiden häntien typistämättä jättämisestä ei koettu olevan haittoja
- **Sen sijaan toimenpiteiden haittoja suomalaiset vastaajat pitivät useimmiten merkittävämpinä kuin muiden maiden vastaajat**
  - Esim. Aitojen rakentaminen ja luonnonelementit laitumella
- **Siipikarjan toimenpiteitä suomalaiset vastaajat pitivät keskimäärin käyttökelpoisempina kuin muiden maiden vastaajat**
  - **Poikkeuksena:**
    - Siipikarjan pitäminen ulkona koko niiden eliniän ajan
    - Toimenpiteet joiden avulla voidaan välttää kukonpoikien lopettaminen

- Viljelijät näkevät hyvinvointiparannusten hyödyt, mutta taloudelliset tekijät tai muut syyt voivat estää niiden käytön.
- Korkeammat tuotantokustannukset katettava tuotteen lisähinnalla.
- Joitakin maakohtaisia eroja havaittiin. Ne liittyvät osittain luonnollisiin ja yhteiskunnallisiin olosuhteisiin, kuten ilmasto tai vallitsevat tuotantotavat.
- Osa toimenpiteistä jakoi mielipiteitä; kastointi, nokan tyyristys, kukonpoikasten lopettaminen (tuotteen kysyntä).

KIITOS!

Fondazione Slow Food
per la Biodiversità
ONLUS

Harper Adams
University

ILVO
Instituut voor Landbouw-
en Visserijonderzoek

LUKE
NATURAL RESOURCES
INSTITUTE FINLAND

SYSAF

Utrecht University

yncréa
HAUTS-DE-FRANCE